

s katerimi se bo preprečilo porabo občinskega denara na tak način.

Stavil bi predlog, da se stavi v proračun svoto 50.000 K v šolske namene v okolici, a ne bo to storil, ker vidi, da se stavi od leta do leta v proračunu svote, ki se potem ne izdajo v določen namen. Bila je že marsikaka postavka v proračunu, ne da bi se bila potem tudi izdala, ker eksekutiva menda ne ve, da proračunjeni izdatki vsebujejo ukaz, kaj ima eksekutiva napraviti v prihodnjem letu, in da dokaže, kako smo izgubili vsako upanje, — je rekel govornik — niti ne bo stavil kakega predloga, ampak samo priporočilo.

Govornik omenja potem šol v Padriču in Gropadi, za katera so bila vsa dodelanja prizadevanja zaman, ker je vse zapalo v šolski komisiji, z izgovorom, da se mora rešiti z vprašanjem šol v Gropadi in Padriču tudi vprašanje razbremenitve drugih ljudskih šol v mestu in okolici. Zato je govornik mnenja, da treba enkrat napraviti določen finančni načrt, da se odmore obstoječim pomanjkljivostim, da ne bo treba mestnemu svetu danes dovoliti sredstva za italijansko šolo na Vrdeh, jutri za mesini licej, potem stopnice za kako drugo šolo itd. in da se tudi mestnemu svetu ne bo treba posebej pečati z vprašanjem šol v Padriču, Gropadi, Rocolu in Sv. M. Magdalen.

Govornik priznava vsakomur pravico, da stori vse, kar mu se vidi potrebno v ohranitev njegove narodnosti. Zna tudi, da narodne borbe v sedanji obliki še ne prenehajo tako hitro. Vendar, kakor se na podlagi ženevske konvencije ne sme več mučiti ljudi v vojnah, naj bi tudi iz naše narodne borbe bili izvzeti nedolžni otroci. Gospoda! Eni med vami so prej socialisti, potem Italijani, drugi prej Italijani, potem liberalci, a vsi bi morali biti v prvi vrsti ljudje in ne mučiti nedolžna telesa šolskih otročičev zbog narodnega boja, sileči jih, da bi morali o vsakem vremenu hoditi uro daleč v šolo.

Predlaga zato, naj mestni svet priporoči šolski komisiji, da stavi tekom treh mesecev določne predloge glede šol v Padriču in Gropadi.

Podžupan dr. Daurant je rekel, da ne misli braniti »Lego Nazionale«, zato prepušča dr. Wilfanu njegovo ogorčenje ter nadaljuje svojo pot. Dalje pravi govornik, da se ne bo pečal z vprašanji šol v Padriču, Gropadi in Trebčah, ker ga ta ne interesira, pač pa ga interesira rešitev celotnega šolskega vprašanja v celi občini. Glasoval bo proti dr. Wilfanovemu predlogu tudi zato, ker se šolski komisiji ne more določiti roka, v katerem naj izdela svoje poročilo. Predlaga pa, da se šolski komisiji priporoči, da stavi v čim najkrajši dobi predloge glede odprave pomanjkljivosti na šolskem polju.

Dr. Puecher je opravičeval glasovanje socialistov za podporo »Legi Nazional«. Rekel je, da to ni nikako političsko, ampak le kulturno društvo, ki pospešuje italijansko šolstvo, ki je tudi v italijanskih mestih zelo pomanjkljivo. — Ker vzdržuje »Lega Nazionale« tudi v Sv. Križu šolo, katero obiskujejo otroci italijanskih delavcev in ker bo napravila zabavišče pri Sv. Jakobu so glasovali socialisti za podporo. Potem ko je

dr. Wilfan na kratko zavrnil nekatere očitjanja dr. Puecherja o nacionalizmu, je nadaljevalo do konca tretje čitanje proračuna.

Predlog, katerega je tekom debate stavil dr. Wilfan, da se stavbenemu odseku naroči študiranje vprašanja gradnje mostu preko kanala med ulicama S. Spiridione in Vienna, je bil odklonjen.

Pokritje primanjkljaja je bilo sprejeto s 45 glasovi proti 9. (Proti so glasovali vsi navzoči Slovenci in socialisti).

Potem ko je svet Ravasini imenom mestnega sveta zahvalil župana za trud tekom debate in mu voščil srečno in veselo novo leto, je bila seja zaključena ob deseti zvečer.

Bančni privilegij

— B — Koncem tega meseca poteče privilegij, podeljen Avstro-Ogrski banki. S prenehanjem privilegija nastaja za državno banko obveza, da od novega leta dalje na zahtevo strank zamenjuje vse bankovce z zlatim denarjem. — Na avstrijski strani ta »zadeva« ne bo nevarna, ker je v Avstriji bančni privilegij (provizorij) podaljšán do 15. februarja. Drugače na Ogrsko-Hrvatskem, ker tam nastopi z dnem 1. jan. bančni »ex lex«.

No, tudi tam ne bo nevarnosti. Dejstvo, da je v Avstriji dovoljen provizorij do 15. februarja, bo brezdomno vplivalo, da bo mogla državna banka ustrezati eventualnim zahtevam po izplačanju zahtev na Ogrsko-Hrvatskem.

Ali — kakor smo že omenili — na Ogrsko-Hrvatskem pride do bančnega »ex lex«, ker si Khuen ni upal predložiti zbornici bančni privilegij na glasovanje. Prišlo bi bilo gotovo do obstrukcije od strani Justhove stranke, a to za sedaj ni konveniralo ministru pred predsedniku Khuenu.

Dnevne novice.

Pravda za zapuščino kralja Aleksandra. Te dni so dovršili pravde za za-

puščino po kralju Aleksandru srbskemu. Pravde je dobila bivša kraljica Natalija. V miznici generala Petroviča, prvega adjutanta umorjenega kralja Aleksandra, je bilo najdeno četrtilijonov dinarov, ki so jih generalovi dediči reklamirali za-se, a jih je sedaj sodnija pripoznala kraljici Nataliji.

Draginja mesa. Minuli ponedeljek so na centralnem dunajskem živilskem trgu zopet znatno poskočile cene goveje živine, kolikor cene prašičev. Na trgu za govejo živino je bilo zelo malo živine. Povšek je znašal 4—8 K za 100 kg. Dejstvo, da je bilo tako malo živine, prignane na trg, je pripisati v prvi vrsti zaprtiji radi kužnih boleznih v raznih krajih Ogrske in Hrvatske.

Priprave za stavko železničarjev v Italiji. Med italijanskimi železničarji se vrši že dolgo gibanje za izboljšanje plač. In ker en del železničarjev ni zadovoljen s priboljški, ki jih jim je vlada pripravljena dovoliti, se govori, da nameravajo proglasiti stavko. Rimsko časopisje pa piše, da je govorica o stavki malo verjetna.

Domače vesti.

Kazenska razprava proti razbijalcem 4. septembra prične danes; radi tega izide danes ob 4. uri popoldne izredna izdaja »Edinosti«, na kar opozarjamo cenjeno občinstvo.

Slovenec v Trstu in okolici in našim sovražnikom na znanje! Dne 31. decembra 1910 se bo šlo vse prebivalstvo naše države. V naznanilnicah za ljudsko štetje se nahaja zelo važna rubrika, t. j. ona glede občevalnega jezika. Slovenec je občevalni jezik slovenščina in noben drugi jezik; če uradnik, delavec ali služkinja govore v službi italijansko ali nemško, ta dva jezika nista občevalna, ampak službena jezika.

Magistratovcem, hišnim in rodbinskim gospodarjem sovražnega mišljenja pa bodi odkrito in brez ovinkov povedano, da se hočemo takrat brezobzirno poslužiti pravic, ki nam dasta §§ 26 in 30 zakona o ljudskem štetju.

Po prvo imenovanem paragrafu je posameznikom dovoljen vpogled v naznanilnico pri c. kr. namestniškem svetovalcu ali na c. k. namestništvu. Drugi citirani paragraf pa določuje kazni za komisarje (magistratovce), ali druge osebe (hišni, oziroma rodbinski gospodarji), ki so udeležene pri ljudskem štetju in so zagrešile nasilje, nepravilnosti.

Vsako nepravilnost ali nasilje naj se naznani glavnemu odboru v »Slavjanski Čitalnici« (Narodni dom).

Zatorej Slovan na dan! Pogumno in brezobzirno v boj za naše pravice! Poslušajmo se pravic, ki nam jih dajo državni zakoni! Saj plačujemo davke v denarju in krvi in smemo zahtevati od države, da nas štiti!

Slovenec velja kakor občevalni jezik vedno in povsod le slovenski jezik.

O p o m b a : Radi kontrole naj zaupniki oziroma naši rodbinski glavari, ki so sami izpolnili naznanilnico naznanijo natančno naslov vpisanih Slovencev. (Vsaka rodbina s številom članov).

Vaš gospodar mora vprašati Vas za potrebne podatke, potrebne za izpolnjevanje naznanilnice in zapisati kakor občevalni jezik Vaš jezik, t. j. slovenščino. Ne dajte se premočiti od gospodarja, češ, da govorite skoro vedno italijansko. Vi odgovorite, da je to službeni jezik; Vaš občevalni jezik je samo Vaš rojstni jezik, to je: slovenski. Ne bojte se groženj, ker oni potrebujejo bolj Vas, nego Vi njih. *Odgovorite jim, da Vi ste prodali njim svojo fizično energijo in ne svojo jezik!*

P o § 26 že navedenega zakona je posameznikom dovoljen vpogled pri c. kr. namestniškem svetovalcu, ulica Caserma 7 ali na c. kr. namestništvu.

Zatorej, slovenske služkinje, napovejte kakor občevalni jezik samo slovenščino in objavite naslov gospodarja kjer služite, da se bo moglo kontrolirati, ali je Vaš gospodar napovedal kakor ste zahtevali Vi.

Naj gre ta poziv od slovenskega srca do slovenskega srca tega mesta in okolice! Naslove je izročiti glavnemu odboru v Slavjanski čitalnici (Narodni dom).

Ne poslušajte italijanskih vratarjev! V ulici Tivarnella je neki vratar razdelil mej hišne stranke popisovalne pole z izrečnim nalogom hišnega gospodarja, naj gospodar nikdo ne izpolni, ker da pride v nedeljo sam in izpolni rubriko.

Naznanjamo strankam, da je to kaznjivo dejanje in naj se nikakor ne dajo zavajati in terorizirati od nikogar, ne od vratarja, ne od gospodarja, ne od administratorja hiše, temveč naj sami izpolnijo polo, oziroma naj si jo dajo izpolniti od zaupnih oseb!

Sostanovanci pazite na upis! Slovenski in slovanski sostanovanci, pazite na svoj upis v popisovalno polo, kajti italijanski hišni najemniki Vas bodo vpisovali za Italijane, Nemci za Nemce, ako se ne pobrižete pravočasno in sami izpolnite dotično rubriko, ali pa po svoji želji daste izpolniti.

Vsakdo, pa naj je tudi še le en dan v Trstu, ima pravico in dolžnost vpisati se v popisovalno polo.

Slovenske služkinje, oziroma slovenski posli. Pozor! Dne 31. decembra t. l. se bo vršilo ljudsko štetje v naši državi. Da se prepreči, da Vas vpišejo gospodarji za Italijanke, oziroma Italijane, zahtevajte od njih, naj za Vašo osebo napovedo kakor občevalni jezik slovenščino in prepričajte se, da so tako storili. Po § 23 zakona o ljudskem štetju oče rodbine sme izpolniti s v o b o d n o samo za svojo rodbino, za služkinje in hlapce pa mora izpolniti naznanilnico po napovedi istih.

Ta zakonska določba je zelo važna za slovenske posle, ki službujejo pri tujem gospodarju. Služkinje ali hlapci niso člani rodbine svojega gospodarja, ampak samostojne osebe, »posamezniki«. K rodbini spadajo samo oni, ki so z gospodarjem v rodu.

Italijansko časopisje in ljudsko štetje. Lokalno italijansko časopisje, posebno »Piccolo«, priobčuje dan za dnevom o ljudskem štetju dolge članke, iz katerih je razvidno, da jih obhaja smrtni pot ob misli na številke, ki bi jih utegnili pokazati predstojajoče ljudsko štetje. »Piccolo« pravi celo, da povsod drugod smatrajo ljudsko štetje za to, kar je, namreč le za štetje ljudi, Slovenci pa da smo napravili iz tega politiko — veliko volilno bitko. Tako? Ravno narobe je res! Ko bi Italijanom ne šlo za politiko, ne bi delali na vse kriplje na to, da bi kar največ možno Italijanov napravili — iz Slovencev!

Ta italijanski strah pred resnico dokazuje najbolj, kako na zelo slabih nogah stoji vse to toli hvalisano italijanstvo Trsta. Ako more to italijanstvo spraviti v nevarnost že čisto navadno ljudsko štetje, potem ni isto nič drugega, nego posoda, ki stoji na — lončenih nogah.

Pozor, Barkovljani! Vsi oni, ki so se obvezali pomagati pri ljudskem štetju, so uljudno vabljeni, da se udeležijo sestanka danes v četrtek ob 8. zvečer v barkovljanskem »Nar. domu«.

Ljudsko štetje. Prejeli smo: O priliki prihodnjega ljudskega štetja je poverjena mestnemu magistratu revizija. — To je slabo znamenje za manjšinske narodnosti, posebno za Slovence v Trstu, ki so vladajočim Italijanom trn v peti. Kakor do sedaj, vršila se bode tudi takrat politička sleparija nad slovenskim prebivalstvom. Ne 16, ampak le 12 odstotkov nas hočejo naštet!

Zategadelj rotimo Vas, slovenski zastopniki, slovenski prvaki in slovenske korporacije v Trstu in okolici, zabranite, dokler je še čas, že pripravljeni politični zločin na našo škodo.

Gospodovalna stranka ima na razpolago popisovalnih pol v poljubni množini in pekleni načrt je ta, da bodo originali uničeni in izpolnjene nove pole, na katerih izgine najmanj tretjina Slovencev. — Zato ne priznajmo magistratove revizije, temuž zahtevajmo še druge — vladne revizije, katera naj bi se vršila tako le:

Od magistrata revidirane pole naj se vrnejo stranki in stranka jih potem predloži vladnemu revizorju.

Povsod imajo revizijo v rokah okr. glavarstva; čemu bi jo imel v Trstu magistrat, kateremu so odvzete vse politične agente, h katerim spada v prvi vrsti tudi ljudsko štetje?!!

Ljudsko štetje v Rojanu. Odbor za ljudsko štetje v Rojanu ima danes v četrtek ob 8. uri zvečer glavni sestanek v konsumnem društvu. Ker bide zadnja ura, pridite vsi, ki hočete sodelovati, da si natančno razdelimo svoje naloge. Odbor.

Pododbor pol. društva »Edinost« za Sv. Jakob vabi vse odbornike, kakor tudi vse one gosp., ki se so priklasnili za sodelovanje pri ljudskem štetju in one, ki se hočejo še priklasniti na sestanek, ki se vrši danes zvečer ob 8. uri v gostilni Konsum. društva.

Popravek. V včerajšnji prilogi mora v drugem odstavku prvega članka glasiti drugi stavek: »Na sto prebivalcev v Trstu in okolici ne prihaja niti 16 Slovencev, niti pol Hrvata, preko 78 Italijanov in skoro osem Nemcev«.

Sicer so pa to tiskarsko pogreško gotovo popravili že čitatelji sami.

Zveza jugoslovanskih železničarjev vabi cenjene odbornike in zaupnike na 43. redno sejo ki se vrši v petek dne 30. decembra t. l. ob 8. uri zvečer v društveni sobi, v ul. Lavatoio št. 1 I. nadstr. Ker pridejo jako važne društvene stvari na dnevni red se prosi polnoštevilne udeležbe.

ODBOR

Zvezo jugoslov. železničarjev.

Dr. Puecher je v sinočnji seji mestnega sveta proslavil »Lega nazionale« in rekel, da skrbi ta družba tudi za šole v italijanskih mestih. Mi bi samo prašali dr. Puecherja, naj nam imenuje ona italijanska mesta, v katerih ima »Lega nazionale« svoje šole. Mi znamo pač, da ima »Lega nazionale« svoje šole v popolnoma slovanskih krajih — a v italijanskih? Dr. Puecher je sinoči zopet enkrat dokazal, kak internacionalc je. Od slovenskega delavca se zahteva ne le, da je mednarodno organiziran, ampak tudi, da zataji svojo narodnost, dočim so italijanski socialisti najprvo Italijani in potem šele socialisti. Slovenski socialisti naj razmišljajo o tem!

Ljudsko štetje. — Izgled odločnosti slov. hišnim gospodarjem in upraviteljem. Ker sta upravitelja »Narodnega doma« in večih hiš v Molin a vento, g. Kranjc, prešla od magistrata italijansko-nemške tiskovine za ljudsko štetje, da-si v dotičnih hišah bivajo skoraj izključno Slovenci in Hrvatje, sta se podala včeraj jutraj na anagrafični urad z zahtevo, da jim te tiskovine zamenjajo s slovenskimi, oziroma slovensko-italijanskimi. V sobici št. 8, kjer imajo shranjene te tiskovine, sta našla le slugo, ki ju je poslal k ravnatelju. Tega pa ni bilo v uradu in je zato konferiral z njima podravnatelji. Ta je najprej skušal utajiti ekzistenco slovensko-italijanskih tiskovin. Ker pa je upravitelj »Narodnega doma« ravnokar na svoje oči zapazil cele, še ne načete skladišče takih tiskovin in je to naglašal podravnatelju v lice, je bil ta poslednji ves v zadregi in ni vedel drugega izgovora za svojo prejšnjo neresnično trditve, nego da je naglašal, da so one tiskovine za zgornjo okolico. Upravitelj »Narodnega doma« je nato izjavil na kratko, da vrača dobljene italijansko-nemške tiskovine, da odklanja vsako odgovornost ter da obvesti o tem namestništvo. To je podravnatelja nekoliko osupnilo in je prosil upravitelja, naj se vrne čez eno uro, ko bo ravnatelj tu. Upravitelj pa je to odločno odklonil, rekši da on nikakor postrežek in da ne more izgubljati časa. In — je odšel.

Upravitelj Kranjc pa je še nadalje debatiral s podravnateljem, dokler ni prišel ravnatelj Lonchar. Ta je prigovarjal, da hiše, ki jih administrira Kranjc, so v mestu in da tu bivajo sami Italijani. Tej trditvi se je Kranjc odločno upri, naglašujoč, da v njegovih hišah so po veliki večini Slovenci in Hrvatje. Ko je ravnatelj videl, da je tudi ta trda kost, ki se ne da zdrobiti, je začel Kranjca prositi, češ, da morajo šele polskati one tiskovine, radi česa naj se povrne ob 11. uri, ter je — ravnatelj namreč — zaprosil Kranjca, naj bo tako dober, da vzame tudi tiskovine za Narodni dom! — Tako je zmaga slovenska odločnost nad laškimi mahinacijami, kar naj bo v izgled in vsodbu vsem slovenskim hišnim gospodarjem in upraviteljem, ki bi jih hoteli zastrašiti, oziroma potajiti slovenske tiskovine.

Pogreb pokojnega Karola Kodriča pri Sv. M. Magd. spodnji se je izvršil ob velikanski vdeležbi. Pevsko društvo »Slava« je pelo žalostinko na domu in v cerkvi v Skednju.

V sprevedu so nosili venec, ki ga je poklonilo »Obrtno društvo«, venec, ki ga je poklonila družina pokojnika in pet drugih vencev, ki so jim bili trakovi vsi v narodnih barvah.

Med vdeleženci pogreba je bil med drugimi rodoljubi od Sv. M. Magd. tudi dež. posl. g. Miklavc.

Pogreb je priredilo novo pogrebno podjetje najdostojneje. Pokojniku, ki je rekel še tikom pred smrtjo svojemu očetu: O h, o čče! Zakaj ne morem pomagati pri ljudskem štetju, da bi se vsaj deloma pošteno izvršilo, — bodi lahka zemljica domača! N. p. v. m.

Naznanila za osebno-dohodarski davek.

V smislu § 201 zakona od 25. oktobra 1896 dr. z. št. 220 mora vsakdo, kdor je v kraljevinah in deželah, zastopanih v državnem zboru, dolžan izplačevati za eno osebo prejemkov na plačilu ali pokojnini, označenih v § 167, na leto več nego 1200 kron, podati vsako leto davčnemu oblastvu naznanilo o osebah, ki imajo pravico do teh prejemkov, ter navesti njih ime, stanovišče in posel, potem višino in vrsto v prejšnjem letu izplačanih prejemkov.

Opozarjamo zato vse delodajalce na tozadevni razglas c. kr. finančnega ravnateljstva, da se izognejo kazni, ki bi jih lahko zadela.

Uzorcji za naznanila se dobivajo brezplačno pri pristojnih davčnih oblastih I. stopinje (torej za Trst in okolico pri gornjih c. kr. davčnih administracijah, na Goriškem-Gradiškem in v Istri pa pri pristojnih okrajnih glavarstvih).

P o § 202 zakona od 25. oktobra 1896 drž. zak. št. 220 o neposrednih osebnih davkih dolžan je vsak osebnemu dohodninskemu davku podvrženi podati vsako leto napoved o svojih davku podvrženih dohodkih v roku, ki ga določa finančna deželna oblast. Te dolžnosti so glasom § 204 omenjenega zakona oproščene le osebe, katerih davku zavezani dohodki ne presegajo 2000 kron, toda tudi te, dokler jih ne pozove davčna oblast ali predsednik priredbene komisije.

Vspreh prvega izleta Rusjan-Merčepovega aeroplana v Zagrebu. Naš zagrebški dopisnik — B — nam piše dne 27. XII.: Včeraj popoldne se je naš rojak Rusjan privrkat vzdignil v Zagrebu se svojim novim aeroplanom. Rusjanov vzlet je vspel popolnoma. Kakor galeb se je dvignil, krožil v zraku in napravil dve osmici. Aeroplan se je dvignil 200 metrov visoko. Sukanja in kretnje so bile odločne. Navzoče občinstvo je burno aklamiralo Rusjana in Merčepa. Po vzletu sta bila počestvena z lovov vencem z nadpisom: *Zagrebački sportski drugovi svojim prvim aviatörima Merčepa in Rusjana.*

Hotel Balkan